

STUDIEREIS 2005

Eifel – Ardennen, 100 Dörfer – 1 Zukunft.

De tafel staat gedekt!

Een Leader+ gebied vermarkt zijn identiteit en zijn mogelijkheden.

Verslag Karel Lhermitte

Vijf gemeenten met net geen 29 000 inwoners op 629 km² in Duitstalig België vormen het Leader+ gebied '100 Dörfer – 1 Zukunft'. De stad Sankt-Vith met 2 000 inwoners is het verzorgend centrum. Daar werkt ook de L+-coördinator Stephan Benker. Hij stelt 'Via Leader+ willen we de streek in beeld brengen. Ze moet een identiteit krijgen: door versterking van het toeristisch potentieel gerelateerd aan het landschap, door vermarkting van streekproducten en door een uitbreiding van de hout filière'. Zo staat er voor het stadhuis een houten huisje met daarin een ijsblok. Men wil aantonen dat hout zeer goed isoleert. Zulke speelse voorbeelden werken inspirerend.

Na 7 weken zal worden onthuld hoeveel volume van het ijsblok gesmolten is en hoe goed de isolerende eigenschappen van hout kunnen zijn. (Foto Jos Huwaert)

Gerd Schank voert het project EAT voor het 'Landwirtschaftliches Schulungszentrum v.z.w. (LSZ)' uit. EAT of 'Eifel – Ardennen – Tisch' vermarkt de streekproducten. Een actieve werving leverde al meer dan twintig producenten die hun waren afzetten op een centrale plaats. Van daar gaat de verkoop richting weekmarkten of naar de horeca. Er is een marktswagen gekocht. Levering op evenementen wordt overwogen. Het eerste werkjaar was positief, zodat ze al werden gefeliciteerd door de andere Waalse L+-gebieden voor hun concrete resultaten. Gerd, eertijds vertegenwoordiger voor een voedselketen, is overtuigd van de slaagkansen voor regionale producten. 'Het zijn eetbare souvenirs van de streek' zegt hij. Eertijds zijn gelijkaardige initiatieven gestrand op teveel bureaucratie. Hij beweert 'Dat moeten we vermijden. De producenten waren in het begin zeer weigerachtig, maar nu ze zien dat we echt een verschil maken, neemt het enthousiasme toe.' Gerd werkt nu aan

ACTIVERINGSCEL
LEADER+ VLAANDEREN

het voorraadbeheer en als het project in 2008 afloopt, wil hij dat een vaste structuur overneemt.

Groepsfoto voor het gemeentehuis van Sankt-Vith (foto Karel Lhermitte)

Dit dunbevolkte gebied (45 inw/km²) kent een lichte vergrijzing. De jonge mensen zijn aangewezen op de omliggende steden (Aachen, Luik, Luxemburg) voor werk. In Sankt-Vith is de grootste werkgever het ziekenhuis. Toch is er nieuwbouw en stijgen de prijzen van huizen en gronden. In de gemeenten naast de grens is de instroom van Duitsers opmerkelijk. Dit 'Grenzland' van dorpen voert ook een actieve bewustmakingspolitiek voor de bewoners. Het dorp Rodt van 500 inwoners nabij St-Vith deed mee aan een internationale wedstrijd. Zij werkten een SWOT-analyse uit waar van nu de uitvoering bezig is. Zo kwam er voor het zware verkeer van een houtfabriek een omleiding. Het dorp is nu veel verkeersveilig. Leader+ ondersteunt ook deze acties.

Het dorp Rodt toont fier zijn overwinning. (foto Karel Lhermitte)

Sankt-Vith en het Eifel – Ardennen landschap: bossen en grasland voor de rundveehouderij. (Foto Karel Lhermitte)

Een dorpspleintje in Rodt toont de SWOT-analyse. (Foto Karel Lhermitte)

De Leader+ groep beschikt over een totaal budget van 1,5 miljoen euro waarvan 45 % EU, 45 % Waals gewest en 10 % eigen inbreng van LSZ. De Plaatselijke Groep bestaat uit een twintigtal leden met voor de ene helft vertegenwoordigers van de private partijen en de andere helft overheidspartijen met als bijzonderheid dat zelfs het ministerie en de regering zitting hebben in de PG.

Het Groene Hart in Nederland – De Weidse Veenweiden

Verslag Katja Vander Poorten

Tussen Amsterdam en Utrecht ligt het uitgestrekte veenweidegebied 'De Utrechtse Venen'. Dit is een waterrijk en landelijk met een bijzondere ontstaansgeschiedenis. Het eeuwenoude cultuurlandschap is gemaakt door mensenhanden. Al in de 12de eeuw zijn enkele moerassen drooggelegd. Met het droogleggen van de moerassen kwam het veen aan de oppervlakte. De opkomende industrie rond Amsterdam zorgde voor een toenemende vraag naar brandstof. Zo is begonnen met het afgraven van veen om er turf van te maken. Hierdoor ontstond opnieuw een waterrijk gebied met plassen en akkers. Sommige van deze plassen zijn later opnieuw drooggemalen en behoren tot de laagst gelegen punten van Nederland. Weiden en weilanden worden afgewisseld door dorpen en buurtschappen met een agrarisch karakter. Melkveehouderij is de voornaamste agrarische activiteit. Op kleinere schaal komt fruitteelt voor en er zijn enkele schapen- en geitenhouders. Met de Leader-projecten wil men de identiteit van de Utrechtse Venen versterken, de streek promoten en arrangementen voor belevingstoerisme uitbouwen.

Zicht op De Weidse Veenweiden (foto Mieke Reyniers)

De agrarische ondernemers in die gebied hebben zich verenigd in de agrarische natuur- en landschapvereniging 'de Utrechtse Venen'. Via weidevogel- en slootkantbeheer dragen de leden bij aan het in stand houden van het waardevolle veenweide landschap. Om de plattelandsbezoekers te laten genieten van dit prachtige landschap ontwikkelt deze vereniging recreatieve activiteiten, waaronder wandel- en fietsroutes. Deze routes lopen langs de mooiste delen van het gebied en passeren talrijke dorpen en gebouwen met cultuurhistorische achtergrond. De fietsroutes leiden langs adressen van agrarische ondernemers met recreatieve activiteiten, huisverkoop en kleinschalige nijverheid, die een bezoekje waard zijn.

Het samenwerkingsverband 'Struinen en Vorsen' bestaat uit ondernemers en organisaties die het agrarische cultuurlandschap tussen Gouda, Alphen aan den Rijn, Woerden en Oudewater promoten door het aanbieden van duurzame (agro)recreatieve activiteiten: fiets- en wandeltochten met boerderijbezoeken, overnachtingsmogelijkheden, safaritocht, ...

De vereniging wil onder meer door het verspreiden van streekverhalen de geschiedenis en het landschap van de streek meer bekendheid geven. De streekverhalen worden verzameld en via verschillende media aangeboden (boekje, mailinglijst, website, ...). Zij maakten ook de streekfilm 'Struinen en Vorsen'. Een film met in de hoofdrollen het kalme landschap, het grillige water en de streekfiguren. De film neemt de kijker mee naar de tijd dat er nog turf gestoken werd, er nog boomzoekers bestonden, zwervers, smokkelaars en andere wonderlijke streekfiguren het platteland bevolkten.

Ontspannen achterover leunen voor een streekfilm (foto Luc Joos)

Op de studiereis stond uiteraard ook een daadwerkelijk bezoek aan De Weidse Veenweiden op het programma. We werden ontvangen op de melkveehouderij van de familie Segers in Kockengen. Boer Segers trachtte de kleinschaligheid van zijn bedrijf te behouden door aan verbreding te gaan doen en bezoekers een belevingsprogramma op maat aan te bieden. Op zijn boerderij kan je terecht voor kindereestjes, een familiereünie of een bedrijfsuitje. Hij richtte een boerderijmuseum in dat volgestouwd is met oude tractoren, werktuigen en gereedschappen. Een spelcircuit op de boerderij doet het verleden herleven met oude boerenspellen. Een rondrit met een koets uit 1890 of een polderwandeling behoort ook tot de mogelijkheden. Uiteraard wordt ook de inwendige mens niet vergeten: een boerenlunch met streekproducten of pannenkoeken bakken op oude melkbussen.

In stijl door de Weidse Veenweiden (foto Jos Huwaert)

Het spelletje 'koemelken' bij de familie Segers (foto Rob Belemans)

Of te voet door de polder! (foto Luc Joos)

ACTIVERINGSCEL
LEADER+ VLAANDEREN

Meer informatie:

over Leader+ in de Weidse Veenweiden:

Michelle Poort (coördinator)

Stromend Water

Daendelsstraat 18

3531 GD Utrecht

michelle.poort@stromend-water.nl

over de Stichting Struinen en Vorsen:

www.struinenenvorsen.nl

over de vereniging Utrechtse Venen:

www.deutrechtsevenen.nl

over het project 'Ontdek de boerennatuur' bij de familie Segers:

<http://go.to/segers>

Flevoland

Verslag Luc Joos

Flevoland is een provincie die pas in de vorige eeuw is ontstaan als gevolg van een grootschalige landwinning in een voormalige binnenzee. Het Leader+gebied omvat het landelijke deel van de provincie Flevoland, te weten de Noordoostpolder met uitzondering van de kern Urk, Oostelijk Flevoland met uitzondering van het stedelijk gebied Lelystad en Zuidelijk Flevoland met uitzondering van de gemeente Almere. De polders werden resp. in 1942, 1957 en 1968 doorgelegd. De polders zijn destijds weloverwogen ontworpen en ingericht. (Voor een uitgebreidere situering van Flevoland verwijzen we naar de documenten die op de studiereis zelf zijn uitgedeeld.)

De bijzondere ontstaansgeschiedenis van dit gebied is niet alleen merkbaar in de ruimtelijke inrichting ervan, maar ook in het samenleven van zijn inwoners en in de uitdagingen waar het gebied thans voor staat. Dat werd ons duidelijk gemaakt door de twee leden van de Plaatselijke Groep die ons vergezelden bij onze terreinbezoeken. Ruud Bootsma, wethouder van Lelystad (recent ingepolderd en met zijn 71.000 inwoners hoofdstad van Flevoland en een overloopgebied van Amsterdam) en Gert Jan Van Tilburg, boer in Flevoland. Van hen leerden we onder meer dat de mensen die in het buitengebied van Flevoland wonen in de beginperiode door de Rijksoverheid werden 'geselecteerd' om in dat buitengebied te gaan wonen. Het groepsgevoel wat in die beginperiode ook zeer groot, maar dat vakt nu af bij de jongere generatie. Er breekt nu ook een moeilijke periode aan met lagere inkomens en (met de steun van Leader+) het zoeken naar alternatieven.

In Emmeloord gingen we kinderboerderij Emmelerbos bezoeken. Emmeloord was oorspronkelijk vooral een landbouwgebied met weinig aandacht voor cultuur en andere economische activiteiten. Het is inmiddels 50 jaar oud en de omslag naar de ontwikkeling van andere economische activiteiten is er intussen gemaakt; landbouw wordt steeds minder belangrijk en de verwachting is dat de landbouw er over 10 jaar zal gehalveerd zijn.

Kinderboerderij Emmelerbos

De kinderboerderij is gegroeid in een oorspronkelijk zeer modderige omgeving, een hertenkamp dat weinig toegankelijk was. Tot een groep vrijwilligers het initiatief nam om deze kinderboerderij op te richten en zich daarvoor tot het gemeentebestuur wendde dat meteen naar Leader verwees. Dit project is dan ook gerealiseerd in het kader van Leader+ met cofinanciering vanuit Europa, de gemeente, een reeks sponsors en tal van vrijwilligers (hun uren werden als cofinanciering ingebracht). Een deel van de oude infrastructuur werd gerenoveerd, andere gebouwen werden nieuw opgetrokken en ook de hele open ruimte werd heraangelegd; ook nu worden doorlopend veranderingswerken uitgevoerd met de inzet van al van vrijwilligers. Het project richt zich op een ruim publiek maar zeker ook op scholen en gehandicapten. Het was oorspronkelijk de bedoeling om enkel inheemse dieren te tonen, maar op dat punt zijn wel wat toegevingen gedaan.

De kinderboerderij is in beheer van een aantal organisaties en een reeks vrijwilligers. Eén van die organisaties is de Stichting Philadelphia, een Nederlandse stichting die de zorg van mentaal gehandicapten op zich neemt. Op deze locatie begeleidt zij een 6-tal gehandicapten; de begeleiders worden betaald vanuit de Stichting. Dit houdt ook in dat de werking van de kinderboerderij voor een groot stuk van daaruit wordt gefinancierd. Twee halftijdse medewerkers die meer het materiële werk op de kinderboerderij op zich nemen worden niet betaald door de Stichting maar uit giften en inkomsten van de boerderij. De goodwill die bij tal van sponsors gecreëerd wordt om de boerderij verder uit te bouwen en te runnen heeft – zo zegt een van de begeleiders - voor een groot deel te maken met het feit dat het hier deels op een gehandicaptenwerking gaat.

Na de koffie en de onvermijdelijke cake brachten we in subgroepjes een bezoek aan de boerderij met zijn cavia's, kippen, geiten, vogels, koe, varken Simone, vlindertuin en kruidentuin.

En hier en daar hoorden we wat kritische geluiden: wordt hier niet heel wat gerealiseerd in een grijze zone (zijn al die ingrepen wel even legaal?) en is er ook geen schaduwkantje aan de werken met die vele vrijwilligers - wat schitterend is maar wat ook betekent dat je er zeer afhankelijk van bent.

Een wandeling door het domein van de kinderboerderij Emmelerbos (foto Luc Joos)

Vervolgens trokken we naar het dorps huis van Tollebeek waar we werden ontvangen door Jan Hermsen, de voorzitter van de Plaatselijke Groep.

Dorpsplein als serre

Ondersteund door een dia-presentatie kregen we er een uiteenzetting over de totstandkoming van het gebied.

Eind 19de eeuw diende Lely een voorstel in om een stuk van de zee (een soort inham in Nederland) in te polderen; de ambitie was om zowat 225.000 ha in te polderen. Voor de oorlog werd het Vieringenmeer al ingepolderd en tijdens de oorlog werd de Noordoostpolder drooggelegd met de bedoeling er 1500 boerenbedrijven op te richten, van klein tot groot en zeer groot met 24 ha als standaardmaat (wat stukken opleverde van 12 ha, 24 ha, 36 ha en 48 ha). Er moest een centrum komen met tal van voorzieningen (Emmeloord) en een tiental kleinere dorpen daaromheen met minder voorzieningen en telkens zowat 6km van mekaar. Dat is ook gerealiseerd met Tollebeek als laatste in de rij in 1957. Op dat moment echter zag men al in dat men eigenlijk fout zat: te veel dorpen met te weinig voorzieningen. De maatschappij was intussen ook grondige wijzigingen aan het ondergaan (gewijzigde samenleving, grotere mobiliteit).

Op basis van de ervaringen in de Noordoostpolder heeft men de planning dan ook bijgestuurd, en minder dorpen gerealiseerd.

In de Noordoostpolder hebben alle tien de dorpen een 'Dorpsbelang'. Dit 'Dorpsbelang' beweert los te staan van de politiek en boven de zuilen te staan (verzuiling die er overigens voor zorgt dat die dorpen heel wat overlappende verenigingen tellen). De relatie met het verenigingsleven (socio-culturele, sport-, kerkelijke verenigingen – er zijn geen standenverenigingen in het dorp) is uitstekend. In Tollebeek, een dorp met 1800 inwoners,

telt het Dorpsbelang een 7-tal mensen die maandelijks vergaderen; er is jaarlijks ook een algemene bewonersvergadering en twee maal per jaar een vergadering voor nieuwkomers. is een heel actieve club die gretig heeft ingespeeld op de Leaderprogramma's (zowel Leader 2 als Leader+).

Onder Leader 2 werden een aantal interessante projecten gerealiseerd:

- het gemeenschapshuis 'De eendenkooi' , opgebouwd met heel wat vrijwilligers. Kostprijs 230.000 gulden, waarvan 10.000 van Leader en 130.000 gulden eigen inbreng, waarvan een groot deel uit vrijwilligersinzet (ingebracht aan 20 gulden per uur). Dit gemeenschapshuis is van de gemeenschap, wat onder andere betekent dat het beter wordt onderhouden en er geen vandalisme is
- de loswal (waar vroeger suikerbieten werden gelost) is heraangelegd en er is een theehuisje 'het tempeltje' opgericht (alweer met veel vrijwilligers)
- aanleg van een 600m lang wandelpad, gerealiseerd door vrijwilligers en officieel geopend door Urbanus (1999)
- fontein
- mozaïeken over het dorp (40 à 50 vrouwen die een cursus hebben gevolgd bij een kunstenaar uit Urk en daarna vele avonden lang aan de mozaïeken hebben gewerkt).

Kunstige mozaïeken op het dorpsplein van Tollebeek (foto Mieke Reyniers)

'Op d'n Akker' – Poldernostalgie

Het bezoek aan Flevoland werd afgesloten met een bezoek aan de boerderij van Adriaan van Oorschot.

De man is boer sinds 1977 en heeft in 1990 deze boerderij van 30 ha groot gepacht. In 1999 kocht hij twee Belgische trekpaarden waarna hij bewust een nostalgisch bedrijf oprichtte (waarin hij de jaren '50 romantiek oproept). Omdat het bedrijf wel rendabel moest blijven, ging hij zeer planmatig tewerk en liet hij een haalbaarheidsonderzoek uitvoeren.

In 2002 ging hij met de gemeente rond de tafel zitten ifv vergunningen en in 2004 opende de zaak.

Het bedrijf omvat onder meer een 12-tal percelen van 1¼ ha waar gewassen uit de jaren '50 op staan, zo onder meer koolzaad, erwten, vlas, tarwe, haver, gerst, aardappelen en luzerne. 80 à 90% daarvan wordt gezaaid met trekpaarden of oude machines (old timers).

De schuur die in 1994 op het erf werd gebouwd werd omgebouwd: de oorspronkelijke aardappelstockage werd cafetaria, de vroegere machineberging werd spelenruimte en boven is er nog de mogelijkheid om logement te realiseren.

De oude schuur waar uien werden gestapeld is nu expositieruimte van oude machines.

Agrarische nostalgie op het bedrijf 'Op d'n Akker' (foto Luc Joos)

De boer (die 2 jaar terug zijn vrouw verloor, maar toch de draad weer heeft opgenomen) voert de meeste werken zelf uit, daarin bijgestaan door een aantal gepensioneerde boeren. Om de 14 dagen komen ook een aantal demente bejaarden uit een zorginstelling naar hier om wat mee te helpen.

Jaarlijks wordt een oogstweekend gehouden tijdens hetwelk gewassen zo mogelijk handmatig worden geoogst en tijdens hetwelk een 50-er jaren boerenmarkt wordt gehouden. Aan dit evenement werkten in 2004 zowat 100 mensen mee naast een 50-tal vrijwilligers. Er waren zowat 2500 bezoekers.

Tussen 1 januari en 1 juni telde het centrum al ongeveer 4000 bezoekers. Een groot deel van het publiek zijn mensen die hier oorspronkelijk woonden, uitzwermden en hier nu wat organiseren. Vorig jaar zijn hier zowat 25 familiedagen georganiseerd door mensen uit een ruime omgeving (zelfs het buitenland). Ook heel wat bedrijven komen hier naartoe voor bedrijfsdagen. En dat ondanks de beperkte publiciteit die wordt gevoerd (website en een flyer voor de oogstdagen).

Dit jaar wordt gestart met workshops 'oude ambachten' om de kennis daaromtrent over te dragen.

Van Leader+ heeft de promotor financiële steun gekregen voor de aanleg van een rietbed en voor de verbouwing van de loodsen, maar – zo beweert hij – ook zonder die steun zou het project zijn doorgegaan.

Thans heeft hij overleg met andere Leader-projecten uit Nederland en Schotland.

De schilderachtige figuur Ardiaan van Oorschot (foto Luc Joos)

Na de uiteenzetting en het bekijken van een dvd over het bedrijf, bracht de groep een bezoek aan de verschillende gebouwen op het bedrijf en aan het rietbed in opbouw, waarna we – vooraleer af te zakken naar het hotel - samen met een aantal leden van de PG Flevoland konden genieten van een boerenlunch.

Een boerenlunch mocht niet ontbreken (foto Luc Joos)

Noord-Brabant Nederland – Duurzame Meierij

Verslag Maarten Lenaerts

Situering

De Duurzame Meierij is het landelijke gebied tussen Tilburg, Den Bosch en Eindhoven. Het is in een agrarische streek met vele groene en natuurgebieden. De wisselwerking tussen beide maakt de Meierij een zeer afwisselende streek. Vroeger putte de plaatselijke landbouw nutriënten uit de natuurgebieden en nog steeds is de relatie tussen landbouw en natuur hier zeer hecht.

Tot de ontwikkeling van de kunstmest kwam de landbouw in deze streek slechts traag op gang. Op het moment van deze innovatie al veel kleine boeren aanwezig. Door deze versnipperde structuur schakelde veel landbouwers over op varkenshouderij. De laatste jaren is het aantal veehouders in de Meierij sterk gedaald, zo zijn er nu nog twee varkens- en twee rundveehouders in de gemeente van het bedrijfsbezoek (Haaren).

De lemige ondergrond, die waterafvoer bemoeilijkt, bracht de veelvuldige aanplanting van populieren met zich mee. Zo hebben boeren een 'voorpoortrecht', het recht om bomen te planten op randen van velden en langs wegen.

In de planning van dit gebied wil men deze historische functionele lagen tot uiting brengen en de twee belangrijke ruimtelijke elementen (agrarisch en natuurgebied) herkenbaar houden.

Werking Leader+ (Helmer Wieringa, innovatie-adviseur)

Van 1994 tot 2000 was de Meierij door de Nederlandse overheid geselecteerd als een 'Waardevol Cultuurlandschap'. Dit zijn gebieden met een bijzondere natuur-, landschaps-, en recreatiewaarden, waarin land- en/of bosbouw belangrijke economische dragers zijn en de groene ruimte beheren, en waar de bijzondere kwaliteiten onder druk staan door intensivering van de landbouw of ander gebruik. Het beleid stimuleerde projecten in de streek gericht op vermindering van de spanning tussen landbouw, natuur en landschap, op nieuwe economische impulsen en op herstel van natuur-, landschaps- en milieukwaliteit. Tot 1999 was in de Meierij dan ook de commissie 'Waardevol Cultuurlandschap' aan het werk.

Deze werd opgevolgd door het 'Innovatieplatform duurzame Meierij'. Het platform is (jammer genoeg volgens H. Wieringa) sectorgewijs opgebouwd rond zogenoemde Meierijcommissies: verbrede landbouw, gemeenten, recreatie & toerisme, bos- en landgoedeigenaren, natuur en milieu, Lokale Agenda 21 (burgers) en cultuurhistorie. Slechts één keer per jaar worden de commissies samengebracht om samen na te denken over hoe iedereen bij een bepaald project betrokken kan worden. Dit is eigenlijk te weinig (dixit Wieringa).

Het innovatieplatform bestaat uit met mensen die een groep of netwerk vertegenwoordigen maar waarbij het uitdrukkelijk niet de bedoeling is om als vertegenwoordiger van een bepaalde belangengroep in het platform te zetelen (dat is niet bottom-up).

Helmer Wieringa van het innovatieplatform (foto Rob Belemans)

Het innovatieplatform kan putten uit twee geldbronnen: INTERREG III (Groene Woud – Groen Hage(n)land) en LEADER+. Het vervult, naast zijn andere bezigheden, dus de functie van LAG voor het Leadergebied van de Meierij (een relatief groot gebied met 24 gemeenten). Het is één van de weinige Leadergebieden in Nederland waar de LAG echt bottom-up tot stand gekomen is en niet vanuit de provincie georganiseerd is.

Zoals de naam van de LAG al aangeeft is de centrale missie van het Leaderprogramma duurzaamheid. De LAG waakt over het voorkomen van zowel een economische, een ecologische als een sociale component in elk van de projecten. Hierbij wordt niet enkel naar het hier en nu gekeken maar ook naar het daar en later. Het verleden wordt met de toekomst verbonden in een mondiale context (systeemdenken).

"We moeten de Meierij als onze kip met de gouden eieren niet plukken, maar juist voeden!"

De werking van de PG bestaat uit mensenwerk en wordt ook op die manier opgevat. Zo is er geen centraal kantoor, zijn de formulieren en contacten via internet en houdt men geen powerpoint-presentaties maar praat men met de mensen op café of op de boerderij. Men houdt het bewust wat ondergronds en geheimzinnig omdat men enkel met mensen wil werken die maatschappelijk willen vernieuwen en voor duurzaamheid willen gaan (geen traditionele varkenshouders bijvoorbeeld). Met deze werkwijze hoopt en denkt men mensen te bereiken die op de boodschap reageren en niet op het geld. Mensen die met een voorstel naar de LAG stappen moeten al 60 % van de financiering voor hun project hebben om kans te maken.

JoFra-hoeve: biologische varkenshouderij

In totaal zijn er in Nederland 45 biologische varkensbedrijven waarvan 15 grote. Ze werken nauw samen voor de uitwisseling van expertise. Met zijn 120 zeugen en 900 vleesvarkens behoort de JoFra-hoeve tot de grotere biologische varkenshouderijen.

Deze varkenshouder schakelde eind 2002 over van gangbare veehouderij naar biologische en ondertekende het 'convenant biologische veehouderij'. In het begin ging de verkoop goed, dan wat minder en nu ze is gestabiliseerd. Biologisch betekent onder meer ander stro,

andere voeding, minder medicatie en drie maal zoveel plaats per dier als in een niet-biologisch varkensbedrijf (2,3 m² per dier waarvan 1 m² buiten).

Men zit nog steeds in de experimentele fase al geraken de kinderziektes er na twee jaar uit. Zo had de boer in de beginfase 25% uitval (biggensterfte) in de eerste week maar heeft hij dat in de laatste maanden kunnen terugdringen tot 10%. Dit is een normaal percentage, ook in de gangbare landbouw, maar kost veel tijd. Eigenlijk worden methodes van 30-40 jaar geleden gebruikt maar dan op grotere schaal.

Dit alles gaat gepaard met grote investeringen (in totaal 1.000.000 euro). Het is wat gokken maar de boer heeft er geen spijt van.

De kleine varkentjes konden iedereen bekoren (Foto Mieke Reyniers)

Leader+: Vlaamsche schuur (anno 1720)

De Vlaamse schuur bij de boerderij is heropgebouwd met het materiaal van twee soortgelijke maar vervallen schuren uit de streek (hoofdzakelijk van gesloopte schuur in Vught). Het is een dwarsdeelschuur en zoals alle schuren die in deze streek tot de 16^e-17^e eeuw gebouwd werden verplaatsbaar.

Vermits het de eerste keer was dat hier een dergelijk project gebeurde vergde het veel proberen en tijd. De totale kost voor de heropbouw van de schuur is 100.000 euro waarvan 22.000 euro betaald door Leader.

Bedoeling is om er educatieve evenementen te organiseren, een winkeltje in onder te brengen, een expositieruimte over de streek in te richten,

Een Vlaamse schuur in Nederland (foto Luc Joos)

De Kleine Aarde - centrum voor een duurzame leefstijl

De kleine aarde is een landelijk educatief centrum dat een meer duurzame leefstijl met betrekking tot bijvoorbeeld wonen, voeding, tuinieren, persoonlijke verzorging en mobiliteit promoot. Het ontstond begin jaren zeventig en bestaat uit een bezoekerscentrum en een eco-themapark. Het wordt voor 80 % gesubsidieerd door de Nederlandse nationale loterij.

Centrum voor duurzame leefstijl 'De Kleine Aarde' (foto Mieke Reyniers)

Leader+: Werelds Wonen

Het project waarvoor Leadersteun gebruikt wordt draait rond voorlichting omtrent duurzame woninginrichting en dit zowel bij producenten als consumenten. Er zijn onder meer een website met productinformatie en een expositie in het bezoekerscentrum met twee duurzaam ingerichte woonvertrekken.

ACTIVERINGSCEL
LEADER+ VLAANDEREN

Vermits het centrum in de Meierij nogal elitair overkwam en het volledig los stond van de onmiddellijke omgeving heeft De Kleine Aarde met dit project ook de binding met de streek proberen te versterken. Binnen het centrum is men daar niet echt mee bezig maar het was het Innovatieplatform Duurzame Meierij (en dus de LAG) dat innovatieve regionale netwerking binnen het project koppelde aan Leadersteun. Dit gebeurt onder meer door het betrekken van plaatselijke bedrijven bij het technische innovatieproces en door het promoten van gebruik van streekeigen houtsoorten (populier, eik) in de woningbouw.

Meer informatie:

JoFra hoeve
De Ruiting 4
5296 Esch

De Kleine Aarde
Het Klaverblad 1
5283 TV Boxtel
www.dekleineaarde.be